

N y L i t e r a t u r.

Philip W. Heyman: De danske Svineslagterier. En Forklaring af Situationen samt et Forslag. Kbhvn., 1890. (24 S.)

I et lille Skrift med ovenanførte Titel har Grosserer Philip W. Heyman fremsat et Forslag, hvis Gennemførelighed vel ikke kan bedømmes her, men som berører en Sag af stor Betydning for vort Lands økonomiske Forhold, saa at det fortjener en noget udførligere Omtale.

Grosserer Heyman fremhæver, at den danske Svineproduktion i de senere Aar har udviklet sig i en overordenlig Grad, og at Flæsk nu — alene med Undtagelse af Smør, der endnu repræsenterer et noget større Beløb — er blevet den betydeligste Udførselsartikel fra Danmark. Efter at Landmændene ere komne til Erkendelse af det fordelagtige ved at producere Sengsvin — Svin, hvis Flæsk kan anvendes til det engelske Marked — fremfor, som tidligere, at opfede Svinene, til de have naat en Vægt af 250 à 300 Pund, har man hele Landet over indrettet sig paa at producere Sengsvin, — noget, som næppe saa hurtigt vilde være sket, trods tidligere Opmuntringer dertil, hvis ikke Tyskland i Slutningen af 1887 havde forbudt Indførslen af Svin fra Danmark, hvorved Afsætningen af de fede Svin indskrænkedes til et Minimum, og det tør nu, da Landmændene har faat Øjet op for, at de staa sig bedst ved at lægge sig efter Produktion af de smaa Svin, an-

tages, at den nu stedfundne Ophævelse af nævnte Indførselsforbud ikke vil medføre, at man atter gaar over til Produktionen af de store Svin.

Samtidigt med, at Forbudet kom fra Tyskland i Slutningen af 1887, faldt Prisen i England meget betydeligt for »Bacon« (o: Flæsket af de smaa Svin), og som en Følge heraf var de bestaaende Svineslagterier nødsagede til ogsaa at nedsætte Priserne for Svin herhjemme, saa meget mere som Producenterne ved Forbudets Bekendtgørelse, af Frygt, bragte langt flere Svin til Slagterierne, end disse vare i Stand til at behandle. Producenterne mente, at Slagterierne havde benyttet sig af Forbudet til at skaffe sig Fordele paa Producenternes Bekostning, — men det virkelige Forhold siges tværtimod at have været det, at Slagterierne netop paa alle de Svin, de overtog til disse lave Priser, tabte mange Penge, fordi det engelske Marked vedblev at være nedadgaaende. Alligevel var Landmændene ikke til at bringe fra den Opfattelse, at Slagterierne havde benyttet det tyske Forbud til at mele deres egen Kage; — men da Prisen, ogsaa efter at Tyskland har aabnet igen for de danske Svin, er gaat videre nedad, synes det tyske Forbud eller Ikke-Forbud ikke at have den af Landmændene antagne Indflydelse.

I April 1887 modtog Grosserer Heyman en Forespørgsel fra en Ven i Horsens, om han vilde deltage i Oprettelsen af et Svineslagteri i nævnte By. Han svarede, at han kun var beredt dertil, dersom han kunde være sikker paa, at man kunde faa et tilstrækkeligt Antal Svin leveret til Slagteriet, og at han derfor stillede som Betingelse for sin Deltagelse, at Producenterne skriftligt bandt sig til at levere deres Svin til et saadant Slagteri, imod at de da paa den anden Side skulde have Hovedandelen i Slagteriets Fortjeneste. Han udviklede sin Plan nøjagtigt, — og ganske kort Tid efter blev hans Plan bragt til Udførelse i Horsens, men ved andre Folk. Siden den Tid har der dannet sig det ene Andelsslagteri heri Landet efter det andet, — og særligt ved Hjælp af Paastanden om, at de

private Slagterier skulde have givet for lidt for Svinene, dengang Tyskland udstedte Forbudet, og at sligt ikke vilde kunne ske, naar Producenterne selv tog Fabrikationen i Haand som Andelsslagteri, lykkedes det at fremavle disse Andelsslagterier, af hvilke der nu her i Landet er langt flere, end der formentligt burde være, naar ethvert Slagteri skal vente at faa den tilstrækkelige Tilførsel af Svin, som er nødvendig for at denne Forretning overhovedet skal kunne betale sig. Desuagtet have Andelsslagterierne ved deres Generalforsamlinger til deres Interessenter kunnet fremlægge Regnskaber, der have udvist betydelige Overskud, og for den overfladiske Betragter synes Andelsslagterierne saaledes hidtil bestandig at have været fortræffelige Institutioner, til hvilke det har betalt sig særlig godt for Producenterne at levere deres Svin. Dette synes dog at være en Illusion: Sagen er den, at Andelsslagterierne have betalt deres Leverandører betydeligt for lidt pr. leveret Svin; de have benyttet sig af den Tvang, Andelshaverne ere underkastede til at skulle levere deres Svin til Etablissementet. At det forholder sig saaledes, vedgaas jo af selve Andelsslagterierne, idet de tilstaa, at de betale højere Priser for de Svin, de købe af Ikke-Andelshavere, end for dem, de købe af Andelshaverne.

Grosserer Heyman fremsætter nu en Plan, hvorefter Producenterne skulde opnaa den højest mulige Pris for de af dem leverede Svin. Han foreslaar, at de bestaaende Slagterier, saavel de private som Andelsslagterierne, sammen-smeltes i et Aktieselskab under Firma »De danske Svineslagterier«. De bestaaende Slagterier skulde overdrages Aktieselskabet til den Sum, de har kostet at anlægge, eller, hvis man hellere ønskede det, for de Beløb, til hvilke de ved en ensartet Taxationsmaade vurderes, og for Beløbene skulde de nuværende Ejere være berettigede til enten at faa Pengene udbetalt kontant eller til at faa Aktier til pari Kurs, med Forpligtelse til ikke at sælge dem i Løbet af de første to Aar, ligesom Vedkommende maatte forpligte sig til ingensinde i Fremtiden at deltage direkte eller

indirekte i noget dansk Svineslagteri. De af de nuværende Ejere, der af en eller anden Grund ikke maatte kunne eller ville sælge deres Slagterier, skulde være berettigede til at bortleje dem til Aktieselskabet mod en aarlig Lejeafgift, som skulde udregnes efter en fornuftig Rente af Anlægsværdien, og disse Ejere skulde være berettigede til at overtage et Aktiebeleb saa stort, som de vilde have haft Ret til, forsaavidt de havde solgt deres Slagterier; men en saadan Ejer maatte tillige forpligte sig til, naar Lejemaalet ophørte, samtidigt at ophøre med at drive Slagterivirksomhed og til ikke senere paa anden Maade at optræde her i Landet som Deltager i noget konkurrerende Svineslagteri. Med Hensyn til Ledelsen skulde Producenterne selv være interesserede i Sagen, og dette skulde ske saaledes, at der af samtlige Slagterier skulde vælges nogle Tillidsmænd. Disse skulde hver Uge bestemme, hvilke Priser der skulde betales for Svinene. Ved Aarsopgørelsen skulde Aktionærerne først have 5 pCt. Renter af deres Aktiers Paalydende, og dernæst skulde de, efterat et passende Beløb af det egenlige Udbytte var henlagt til Amortisation, deltage i Fortjenesten i Fællesskab med Svineleverandørerne; medens det dog skulde gøres til en Betingelse, at Aktionærerne aldrig, foruden deres Renter, kunde faa en større Fortjeneste end $1\frac{1}{2}$ Kr. for hvert Svin, der slagtedes af Selskabet. Alt hvad der blev til Rest af Fortjenesten herudover, skulde fordeles til de paagældende Leverandører saaledes, at Fordelingen skete pr. leveret Svin, saa at altsaa den Mand, der leverede 20 Svin, ved Aarets Udgang vilde faa udbetalt dobbelt saa meget som den, der i Aarets Løb havde leveret 10.

Af en saadan Ordning vilde der, efter Grosserer Heymans Mening, flyde mange og betydelige Fordele, bl. a. følgende:

Svineracen vilde forbedres, idet Producenterne, naar det Kapløb for at faa Svin, som nu eksisterer, ophørte derved, at det ene Slagteri ikke vilde have nogen Fordel af, om det blev det selv eller et andet, der kom til at slagte

Svinene, vilde tvinges hen til at levere den til Slagteribrug rette Vare. Der vilde selvfølgelig være at ansætte forskellige Priser efter Varernes Kvalitet, og da dette vilde ske ganske paa samme Maade ved ethvert af Slagterierne, turde man derved forvente ret hurtigt at faa det bragt dertil, at den rette Vare blev produceret. — Man vilde, for det andet, spare de betydelige Fragtudgifter, som nu bortkastes ved at Svinene opkøbes til de forskellige Slagterier, ikke paa deres eget Terræn, men saa fjernt derfra, at man f. Ex. til Aalborg Slagteri køber Svin sønden for Vejle, paa Sjælland og paa Fyn, medens man for Varde Slagteri undertiden kommer op ad Thy til for at købe sine Svin. Der er ingen Grund til paa den Maade at berige Statsbanerne, uden derved at opnaa den allerringeste Fordeel, være sig for Producenter eller Fabrikanter. — Man vilde, for det tredje, spare Opkøberprovisionen (i Almindelighed 1 Kr. pr. Stk.), naar Slagterierne holdt sig paa deres eget Territorium. — Naar alle var interessede i Selskabets Trivsel, vilde man gensidig meddele Belæring, og ikke, som nu, af Konkurrencehensyn, beholde for sig selv de Forbedringer i Fabrikationsmaaden og de Besparelser, der indføres. — Det vilde, endvidere, blive muligt at faa Salget af Biprodukter og af Affaldet samlet paa enkelte Hænder, saa at man undgik at underbyde hverandre. — Man vilde fremdeles kunne regulere Slagtingen og Størrelsen af de Partier, der skulde afsendes, saa at man ikke risikerede til enkelte Tider at faa saa store Partier til de engelske Markeder, at Prisen derved blev trykket, og til andre Tider omvendt ikke at have tilstrækkeligt til at imødekomme Efterspørgslen med, og man vilde ved kun at have nogle faa Agenter paa Salgsstedet undgaa, at Varerne, saaledes som nu, udbødes af en Masse forskellige Sælgere, idet omtrent hvert Slagteri har sin Agent. Derved vilde det atter undgaaes, at der konkurreredes stærkt ved Salget, Noget, der for Tiden er Tilfældet, og som bevirker, at Priserne bliver lavere, særlig i flove Perioder, hvor Enhver ønsker at iværksætte Salg og derved trykker Prisen for sin

Nabo, — altsammen til Skade for Afskiberne og derigennem for selve Producenterne. — Endelig vilde det staa Producenterne af Svin frit, om de vilde gaa ind i Aktieselskabet eller ej. De vilde kunne blive delagtige i den eventuelle Fordel, uden selv at kunne risikere noget.

Handelsberetning for Aaret 1889, udgiven af Grosserer-Societetets Komité. Kbhvn. 1890.

I Forordet udtaler Komiteen, at »da det Forsøg, som den ifjor foretog med Udgivelsen af en egenlig Handelsberetning for det forløbne Aar, vandt Bifald fra saa mange Sider i Forretningsverdenen og i det hele blev modtaget med Anerkendelse, har Komiteen fundet det rigtigt at gentage det i Aar. Ligesom sidst gives der i denne Beretning ej alene en Redegørelse for Komiteens Virksomhed, men tillige en Del Oversigter over Handelens og Forretningslivets Gang i Løbet af det foregaaende Aar. Som man ifjor stillede i Udsigt, er dette sidste Afsnit denne Gang betydeligt fyldigere, omfattende et langt større Antal Artikler end sidst. Til Udarbejdelsen heraf har efter Komiteens Opfordring medvirket en Række praktiske Fagfolk, som hver har behandlet sin Varegruppe«. Komiteen haaber, og sikkert med Grund, at den i sit Valg af disse Medarbejdere har vist saa megen Omhu og Skønsomhed, at de givne Fremstillinger i alt Væsentligt ville kunne tjene som en nyttig og oplysende Vejledning.

Handwörterbuch der Staatswissenschaften. Herausgegeben von Conrad, Elster, Lexis, Loening. Lieferungen 6. u. 7. Jena 1890, Verlag von Gustav Fischer.

I sit 7. Hefte er denne udmærkede »Handwörterbuch« naaet til at afslutte det første Bind. Dette omfatter udelukkende Bogstav A, — men rækker over adskilligt mere